

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

PHẠM THỊ HẬU

ĐẶC ĐIỂM TRUYỆN NGẮN PHONG ĐIỆP

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ VÀ VĂN HÓA VIỆT NAM**

THÁI NGUYÊN - 2017

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KHOA HỌC

PHẠM THỊ HẬU

ĐẶC ĐIỂM TRUYỆN NGẮN PHONG ĐIỆP

Chuyên ngành: Văn học Việt Nam

Mã ngành: 60.22.01.21

LUẬN VĂN THẠC SĨ
NGÔN NGỮ VÀ VĂN HÓA VIỆT NAM

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Nguyễn Đức Hạnh

THÁI NGUYÊN - 2017

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc tới PGS.TS Nguyễn Đức Hạnh, Giám đốc - Tổng biên tập Nhà xuất bản Đại học Thái Nguyên, người Thầy đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, định hướng cho tôi từ những bước đi đầu tiên trên con đường nghiên cứu khoa học nghệ thuật, trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn Ban Giám hiệu, Khoa sau Đại học, Khoa Văn - xã hội, các thầy giáo, cô giáo bộ môn, các phòng chức năng Trường Đại học Khoa học - Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành khóa học.

Tác giả luận văn xin trân trọng cảm ơn nhà văn Phong Điệp đã tận tình giúp đỡ và cung cấp các tài liệu quý báu để giúp tác giả có luận cứ thực hiện và hoàn thiện đề tài.

Tác giả luận văn xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu trường Trung học phổ thông Vũ Văn Hiếu, các đồng chí, đồng nghiệp, người thân trong gia đình, bạn bè đã giúp đỡ, tạo điều kiện cho tác giả trong suốt thời gian qua.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 5 năm 2017

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Phạm Thị Hậu

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả được nêu trong luận văn là trung thực và chưa được ai công bố trong bất kỳ công trình khoa học nào.

Thái Nguyên tháng 5 - 2017

TÁC GIẢ LUẬN VĂN

Phạm Thị Hậu

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	i
LỜI CAM ĐOAN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài.....	1
2. Lịch sử vấn đề.....	2
3. Đối tượng và mục tiêu nghiên cứu.....	6
4. Nhiệm vụ và phương pháp nghiên cứu.....	6
5. Phạm vi nghiên cứu.....	7
6. Cấu trúc của luận văn.....	7
7. Đóng góp mới của luận văn.....	8
Chương 1. TRUYỆN NGẮN PHONG ĐIỆP TRONG DIỆN MẠO CHUNG CỦA TRUYỆN NGẮN NỮ VIỆT NAM ĐƯƠNG ĐẠI	9
1.1. Khái lược về truyện ngắn nữ Việt Nam đương đại.....	9
1.1.1. Diện mạo truyện ngắn Việt Nam đương đại.....	9
1.1.2. Truyện ngắn của các cây bút nữ Việt Nam đương đại.....	11
1.1.3. Các tác giả, tác phẩm tiêu biểu.....	14
1.2. Phong Điệp - cây bút nữ trẻ xông xáo trong đề tài đô thị Việt Nam đương đại.....	16
1.2.1. Tiểu sử và hành trình sáng tác của Phong Điệp.....	16
1.2.2. Quan niệm nghệ thuật về cuộc sống và con người của nhà văn.....	19
1.3. Đề tài đô thị Việt Nam đương đại trong truyện ngắn Phong Điệp.....	26
1.3.1. Đề tài đô thị và cảm hứng đô thị.....	26
1.3.2. Cảm hứng đô thị trong truyện ngắn Phong Điệp.....	28
Chương 2. MỘT SỐ PHƯƠNG DIỆN CỦA ĐỜI SỐNG ĐÔ THỊ VIỆT NAM ĐƯƠNG ĐẠI TRONG TRUYỆN NGẮN PHONG ĐIỆP	32

2.1. Xã hội đô thị Việt Nam đương đại trong truyện ngắn Phong Điệp	32
2.1.1. Môi trường sống hiện đại - mảnh đất hứa cho những khát vọng đổi đời	32
2.1.2. Không gian sống ngọt ngào, hỗn tạp, đầy hiểm họa.....	38
2.2. Xung đột nổi bật của đời sống đô thị đương đại trong truyện ngắn Phong Điệp	43
2.2.1. Xung đột giữa giá trị vật chất với giá trị đạo đức trong đời sống đô thị	43
2.2.2. Xung đột giữa khát vọng, lý tưởng với hiện thực còn nhiều "mảng tối" của đời sống đô thị hôm nay	48
2.3. Con người đô thị Việt Nam đương đại trong truyện ngắn Phong Điệp...	52
2.3.1. Con người giàu nghị lực, khao khát vươn lên để khẳng định và hoàn thiện mình	52
2.3.2. Con người vỡ mộng, mất niềm tin	54
2.3.3. Con người tha hoá trước mặt trái của đời sống đô thị	57
2.3.4. Con người nhỏ bé, bất hạnh	61
2.3.5. Con người giàu tình yêu thương, đức hi sinh	63
Chương 3. MỘT SỐ ĐẶC ĐIỂM NGHỆ THUẬT TỰ SỰ TRONG TRUYỆN NGẮN PHONG ĐIỆP	68
3.1. Cốt truyện, kết cấu nghệ thuật trong truyện ngắn Phong Điệp.....	68
3.1.1. Cốt truyện trong truyện ngắn Phong Điệp	68
3.1.2. Kết cấu nghệ thuật trong truyện ngắn Phong Điệp	74
3.2. Nghệ thuật xây dựng nhân vật trong truyện ngắn Phong Điệp.....	81
3.2.1. Nghệ thuật khắc họa nhân vật trong những tình huống kịch tính trong truyện ngắn Phong Điệp.....	81
3.2.2. Nghệ thuật xây dựng nhân vật qua ngôn ngữ đối thoại, độc thoại trong truyện ngắn Phong Điệp.....	82
3.3. Ngôn ngữ nghệ thuật trong truyện ngắn Phong Điệp	85

3.3.1. Ngôn ngữ hiện thực thường giàu tính khẩu ngữ trong truyện ngắn Phong Điệp.....	85
3.2.2. Ngôn ngữ mạng được vận dụng khéo léo trong truyện ngắn Phong Điệp	87
3.4. Sự giao thoa thể loại trong truyện ngắn Phong Điệp	90
TÀI LIỆU THAM KHẢO	98

DANH MỤC CÁC KÍ HIỆU, CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Nxb: Nhà xuất bản

Cách chú thích tài liệu trích dẫn: số thứ tự tài liệu đứng trước, số trang đứng sau: Ví dụ [10, tr. 15] nghĩa là số thứ tự của tài liệu trong mục Tài liệu tham khảo là 10, nhận định trích dẫn nằm ở trang 15 của tài liệu này.

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

1.1. Trong bộ phận văn học Việt Nam đương đại, chúng ta thấy xuất hiện hàng loạt những cây bút trẻ xuất sắc có nhiều cách tân nghệ thuật và những đóng góp không thể không ghi nhận vào thành tựu chung của nền văn học nước nhà. Bên cạnh những cây bút trẻ đã gây được nhiều tiếng vang trên văn đàn như: Nguyễn Ngọc Tư, Nguyễn Đình Tú, Ưông Triều, Nguyễn Bình Phương, Đỗ Bích Thúy, Tống Ngọc Hân... thì không thể không nhắc tới Phong Điệp. Đây là cây bút nữ xông xáo vừa viết báo, vừa viết văn với hàng chục tập truyện ngắn, ba tiểu thuyết và đã nhận được nhiều giải thưởng văn học. Nhưng đến hôm nay, chúng tôi vẫn chưa thấy có bất cứ một công trình nghiên cứu đầy đủ nào về sáng tác của nhà văn nữ này mà mới chỉ có một vài công trình nghiên cứu về một số phương diện nội dung và nghệ thuật, một số bài báo đăng rải rác trên các tạp chí, các báo và đặc biệt trên báo mạng về sáng tác của Phong Điệp. Bởi vậy, chúng tôi chọn đề tài "**Đặc điểm truyện ngắn Phong Điệp**" để thực hiện luận văn với hi vọng đóng góp một phần nhỏ bé của mình vào việc khám phá, khẳng định giá trị nội dung và nghệ thuật, cũng như đóng góp của Phong Điệp vào thành tựu văn xuôi Việt Nam đương đại nói riêng, của nền văn học hiện đại Việt Nam nói chung.

1.2. Vấn đề truyền thống và hiện đại trong sáng tác văn học hiện nay đã, đang và sẽ là vấn đề gây nhiều bình luận sôi nổi, thậm chí với những luồng ý kiến trái chiều. Phong Điệp cũng như một số nhà văn trẻ khác đã có những cách tân nghệ thuật đáng ghi nhận, nhưng cần phải đánh giá những cách tân nghệ thuật ấy như thế nào? Nó có vai trò gì trong việc trả lời câu hỏi: - Thế nào là truyền thống và thế nào là hiện đại trong sáng tác văn học hôm nay? Giữa sáng tác văn học và báo chí có những điểm giao thoa nào? Tính thời sự trong truyện ngắn của Phong Điệp phải chăng là minh chứng cho sự tác động đáng kể của báo chí tới sáng tác văn học? Thực hiện luận văn này, chúng tôi hi vọng góp một câu trả lời cho những câu hỏi kể trên.

1.3. Mặc dù sáng tác của Phong Điệp chưa được đưa vào giảng dạy trong trường trung học phổ thông, nhưng là một giáo viên dạy văn, khi thực hiện luận văn này, chúng tôi hi vọng sẽ đóng góp một tư liệu tham khảo bổ ích trong công tác dạy và học phần văn học hiện đại Việt Nam trong nhà trường.

2. Lịch sử vấn đề

Trong dòng chảy của văn học Việt Nam đương đại, chúng ta thấy sự xuất hiện và tỏa sáng của các cây bút nữ, trong đó không thể không nhắc đến tên tuổi Phong Điệp và sáng tác của chị, đã đem đến một luồng sinh khí mới cho văn học Việt Nam đương đại. Sự đam mê, nghiêm túc với nghề cùng với sự trải nghiệm và thấu hiểu cuộc sống đã giúp Phong Điệp thành công. Sáng tác của chị nhận được sự quan tâm của dư luận và giới phê bình, khen có, chê có, điều đó khiến cho việc tìm hiểu và nghiên cứu văn chương Phong Điệp càng hấp dẫn đối với độc giả. Tuy nhiên, những bài viết đánh giá, nhận xét mới chỉ điêm qua hoặc nhắc tới để khẳng định giá trị của tác phẩm, đóng góp của nhà văn chứ chưa thật đi sâu và giải quyết triệt để những vấn đề cụ thể. Sau đây, người viết sẽ lần lượt tóm lược và đánh giá những ý kiến đáng chú ý về sáng tác của Phong Điệp:

2.1. Các ý kiến nhận xét, đánh giá mang tính tổng hợp, khái quát chung về văn xuôi Phong Điệp

Mới đây, đã có những công trình nghiên cứu có quy mô, chất lượng dưới dạng khóa luận tốt nghiệp và luận văn thạc sĩ về các đề tài trong văn xuôi Phong Điệp như: Khóa luận tốt nghiệp *Những đặc sắc trong tiểu thuyết Blogger của Phong Điệp* của Tô Thị Thùy Linh, ĐHSPhN, 2012. Tác giả đã đề cập đến vấn đề tìm hiểu đặc trưng thể mạnh và phong cách Phong Điệp thông qua cuốn tiểu thuyết *Blogger*. Luận văn *Tổ chức trần thuật trong văn xuôi Phong Điệp* của Nguyễn Thị Hương, ĐHSPhN, 2013 đã làm sáng tỏ những sáng tạo về mặt tổ chức trần thuật trong sáng tác Phong Điệp, qua đó thể hiện những đổi mới về nghệ thuật tự sự của thể hệ nhà văn xuất hiện và trưởng thành trong thời kì Đổi mới. Luận văn *Cảm hứng đô thị trong sáng tác Phong Điệp* của Nguyễn Thị Linh, ĐHSPhN, 2012 lí giải sự chi phối của cảm hứng đô thị trong việc chọn lựa và xử lí những phương diện nội dung và nghệ thuật trong sáng tác Phong Điệp.